

فردوسی

پنجشنبه ۲۴ خرداد ۱۴۰۳
شماره ۴۱۶۱

www.fdn.ir

FARHIKHTEGANDAILY

صادق امامی عضو شورای سردبیری

اگر همه انتخابات‌های ریاست‌جمهوری – حداقل در چند دوره اخیر- در یک چیز مشترک بوده باشد، بحث بر سر نحوه احراز صلاحیت نامزدهای نهایی بوده است. تقریباً دوره‌ای نبوده که نتایج بررسی صلاحیت نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری از سوی شورای نگهبان، اعلام شده باشد و به دنبالش بحث‌های مختلفی در این باره به راه نیفتاده باشد. از نظر منتقدان، فرآیند احراز صلاحیت و یا عدم احراز آن از سوی شورای نگهبان فاقد شفافیت‌های لازم است. شورای نگهبان البته این انتقادها را قبول ندارد و منتقدان را به اصول ۱۱۳ و ۱۱۵ قانون اساسی ارجاع می‌دهد و می‌گوید این نهاد پراهمیت با بررسی ویژگی‌های ذکر شده در اصل ۱۱۵ قانون اساسی و مبنی‌بر «گزارش نهاد‌های قانونی و نهائیا» بر اساس تشخیص و رای اعضا، نتیجه احراز صلاحیت‌ها را اعلام می‌کند. شورای نگهبان برای شفاف‌تر شدن این فرآیند، پس از ابلاغ سیاست‌های کلی انتخابات در سال ۱۴۰۰، معیارها و شرایط لازم برای تشخیص رنج سیاسی، مذهبی و مدیر و مدبر بودن نامزدهای ریاست‌جمهوری را احصا و مصوب کرد و متن کامل آن را نیز منتشر کرد. حتی در آستانه انتخابات نیز هادی طحان نظیف سخنگوی این شورا، متن کامل این مصوبه را در صفحه شخصی خود در فضای مجازی بارگذاری کرد.

باوجود این توضیحات و استنادات به قانون، برای افکار عمومی، اینکه جلسات شورا چگونه برگزار می‌شود؛ چگونه صلاحیت کاندیداها بررسی و چگونه رای‌گیری صورت می‌گیرد، پراهمیت است. اهمیت اطلاع نه چندان جزئی از همین فرآیند نیز باعث شد تا در میانه جلسات بررسی صلاحیت کاندیداها، دوربین‌های سازمان صداوسیما به اتاق جلسات شورا راه پیدا کند و گزارشی در این باره تهیه کند. البته در مدتی که دوربین صداوسیما در اتاق جلسات شورای نگهبان حضور داشت، به شکلی جلسه متوقف بود و جز اظهارنظر اعضا، مخاطب اطلاعی از شیوه بررسی صلاحیت‌ها پیدا نمی‌کرد. اگرچه شورای نگهبان وظیفه‌ای برای توضیح جزئی درباره شیوه تصمیم‌گیری‌اش در فرآیند بررسی صلاحیت‌های کاندیداها ندارد ولی در طول سال‌های گذشته، اعضای این شورا در مصاحبه‌های متعدد، توضیحاتی درباره جلساتی که پشت درهای بسته تشکیل می‌شود، داده‌اند که با کنار هم قرار دادن آن، می‌توان درک حداقلی‌ای از شیوه احراز صلاحیت در شورای نگهبان کسب کرد. واضح‌ترین جزئیات درباره عملکرد شورای نگهبان، به دو گفت‌وگو با فاصله ۱۱ ساله سخنگویان فعلی و سابق شورای نگهبان برمی‌گردد.

بررسی صلاحیت‌ها در شورا چگونه است؟

پس از پایان مهلت ثبت نام داوطلبان انتخابات ریاست جمهوری، نوبت به شورای نگهبان می‌رسد. با توجه به مهلت ۵ روزه شورای نگهبان برای بررسی صلاحیت نامزدها-که تا ۵ روز نیز قابل تمدید است- اعضای شورا به صورت ویژه تشکیل جلسه می‌دهند. یعنی حداقل روزی ۲ جلسه مفصل با حضور تمامی اعضا، یک جلسه از صبح تا ظهر، یک جلسه از ظهر تا ناهب و گاهی ممکن است در شب هم جلسات تشکیل شود. در این دوره، علاوه بر جلسات صبح و بعد از ظهر، جلسات شبانه هم تشکیل شده است. به همین دلیل غالب «فقه‌ای شورا که در قم سکونت دارند، چند شب در تهران ماندند.» آن‌طور که طحان نظیف گفته، اعضای شورا در بررسی صلاحیت، «پرونده تک‌تک افرادی که برای کاندیداتوری انتخابات ریاست جمهوری ثبت‌نام کرده‌اند، در جلسات مطرح می‌شود». درباره اینکه در این پرونده چه اطلاعاتی وجود دارد، حسینعلی امیری، عضو حقوقدان شورای نگهبان در فرآیند انتخابات ریاست جمهوری یاد هم، توضیحاتی داده و گفته که داخل پرونده «استعلاماتی از وزارت اطلاعات، دستگاه‌های امنیتی، اداره کل انتخابات شورای نگهبان و قوه‌قضائیه» وجود دارد. آن‌طور که او گفته «همه این دستگاه‌ها باید جزئیات پرونده‌های تشکیل شده کاندیداها را به شورای نگهبان اعلام کنند.» پس از دریافت استعلامات، در جلسه «هر اسمی که به میان می‌آید هر ۱۲ نفر می‌توانند درباره آن صحبت کنند.» اعضا براساس شناختی که از فرد دارند نظرات‌شان را بیان می‌کنند. عملکرد و سوابق فرد نیز مورد بررسی قرار می‌گیرد. با توجه به غربالگری کاندیداها براساس مصوبه شورای نگهبان پیرامون شرایط کاندیداها، شورای نگهبان در این دوره کار ساده‌تری داشت ولیکن باز هم می‌بایست، با تکیه بر اصل ۱۱۵ قانون اساسی و مصوبه شورای نگهبان، این شرایط به دقت مورد بررسی قرار می‌گرفت. شورا با دوگونه مدرک مواجه است: «شرایط عینی و شرایط کیفی». شرایط عینی «تابعیت، سن، مدرک تحصیلی، سوابق کاری و… موانع مانند برخی از محکومیت‌ها عینی است، که این مدارک را در هنگام ثبت‌نام داوطلبان ارائه می‌دهند. بخشی هم که در واقع کیفی یا کیفی‌تر است که در شورای نگهبان «با توجه به مستندات» مورد بررسی و تحلیل قرار می‌گیرد. اما در همان ابتدا، شورا اقدام به ممیزی داوطلبان می‌کند؛ «برخی افراد که شرایط اولیه ندارند، نمی‌توانند عناوین قانونی را هم احراز کنند. کسی که حداقل چهار سال در مسئولیتی نبوده است، نمی‌تواند مدبریت در سطح ریاست‌جمهوری داشته باشد.»

۲ پرسش تعیین‌کننده

طحان نظیف سخنگوی شورای نگهبان، با اشاره به چگونگی جمع‌بندی اعضای شورا درباره دو شرط «مدیر» و «مدبر» که شرایط کیفی به شمار می‌روند، گفته «یک جمله مهم که همواره از سوی اعضای شورای نگهبان درباره صلاحیت افراد در جلسات شورا مطرح می‌شود» این است که «آیا این فرد می‌تواند کشور

روایتی درباره روند بررسی صلاحیت‌ها در شورای نگهبان

در جست‌وجوی اتاق شیشه‌ای

را اداره کند یا خیر؟» درباره مدبر بودن هم اعضا به این فکر می‌کنند که آیا آن کاندیدا «در زمان وقوع بحران‌ها و یا پیشامدهای برای کشور به‌خوبی بتواند تدبیر، مدیریت و عاقبت‌اندیشی کند؟» به عبارت دیگر، پس از احراز تمام شرایط، در نهایت اعضا براساس تحلیل و استدلال خود از کاندیداها در جایگاهی که هنوز بر آن تکیه نزده، درباره آنها به جمع‌بندی می‌رسند. شاید به همین دلیل است که «گاهی بررسی یک پرونده زمان‌بر می‌شود و ممکن است جمع‌بندی و رای‌گیری در خصوص فرد به مقایسه بعد یا جلسات بعدی موکول شود.»

رای‌گیری مخفی است

در بررسی صلاحیت کاندیداهای ریاست‌جمهوری، رای‌گیری درباره صلاحیت افراد، «مخفی» است و «هیچ کدام از اعضا اطلاعی از رای اعضای دیگر ندارند.» شیوه رای‌گیری نیز بدین گونه است که برگه‌هایی در اختیار اعضا قرار داده می‌شود و آنها در برگه «نشانه می‌زنند که آیا فرد مورد بحث دارای صلاحیت است یا اینکه از نظر اعضا، صلاحیت فرد احراز نشده است.»

رای‌گیری همیشه مخفی نبوده است

تا اینجا می‌دانیم که رای‌گیری شورای نگهبان درباره داوطلبان، حداقل در سال ۱۴۳۳ مخفی است. سال ۱۴۰۰ هم رای‌گیری به همین شکل انجام گرفته است. نامه‌آیت‌الله جنتی دبیر شورای نگهبان به علی لاریجانی کاندیدای انتخابات ریاست جمهوری دوره سیزدهم، درباره دلایل رد صلاحیتش، این موضوع را ثابت می‌کند. مطمئنا این رویه شورای نگهبان نیست؛ چراکه در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۹۲، رای‌گیری محرمانه نبوده است. عباسعلی کدخدایی، سخنگوی سابق شورای نگهبان در گفت‌وگویی در پاسخ به این سوال درباره رای‌گیری مخفی شورای نگهبان در احراز صلاحیت کاندیداهای ریاست‌جمهوری، گفته است: «خبر» ۱۲ نفر هستند که نظرشان را اعلام می‌کنند. جلسات ما همه ضبط صوت و تصویر دارد.» احتمالاً یکی از دلایل تبدیل رای علنی به مخفی در سال ۱۴۰۰ و تداوم آن، به عضویت صادق آملی‌لاریجانی در شورای نگهبان مربوط باشد. در آن سال، او یکی از فقهای شورای نگهبان بود و شورا می‌بایست درباره صلاحیت برادرش علی لاریجانی – که اتفاقاً اکثراً با تأیید صلاحیت او مخالف بودند- تصمیم‌گیری می‌کرد.

۶ یا ۷ رای برای احراز صلاحیت؟

شورای نگهبان متشکل از ۱۲ نفر، شامل ۶ فقیه و ۶ حقوقدان است. فقهای شورای نگهبان را رهبری منصوب می‌کنند و حقوقدان‌ها را رئیس قوه قضائیه به مجلس معرفی کرده و با رای نمایندگان انتخاب می‌شوند. برای احراز صلاحیت کاندیداها، نیاز به رای اکثریت شوراست. با توجه به تعداد اعضا، حداقل ۷ عضو شورا باید به داوطلبان رای مثبت بدهند: «برای احراز صلاحیت یک فرد، باید رای اکثریت اعضا کسب شود یعنی ۷ نفر رای بدهند که صلاحیت و احراز شده است.» حدنصاب حداقل ۷ رای، احتمالاً به تازگی در دستورکار شورا قرار گرفته است؛ چراکه کدخدایی پیش‌تر، حدنصاب برای احراز صلاحیت را ۶ رای اعلام کرده بود: «اگر در بررسی صلاحیت‌ها نتیجه ۶ به ۶ شود به نفع نامزد تفسیر می‌شود و صلاحیت نامزد مورد نظر تأیید می‌شود… البته برخی افراد ممکن است به اتفاق آرا و برخی دیگر با ۷ رای صلاحیت بگیرند.» کدخدایی ۲ سال بعد در انتخابات ریاست جمهوری سال ۹۲، حدنصاب احراز صلاحیت را ۷ رای اعلام کرد و در جریان انتخابات سال ۱۴۰۰، گفت که «اگر آرا ۶ به ۶ باشد به این مفهوم است که رأی کافی را ندارد.» البته گاهی ممکن است براساس آنچه «مصلحت‌اندیشی» به حساب می‌آید، صلاحیت برخی تأیید شود: «اگر مصلحت‌اندیشی در یک نگاه کلان به معنی مصالح عالی نظام که همان مصالح مردم است مدنظر باشد به آن مفهوم ممکن است گاهی اوقات چنین نگاهی را داشته باشد. حالا الزاماً مثلاً اگر افرادی هم آن امتیاز حداکثری را برای این پست ندارند (ممکن است) با امتیاز حداقلی هم اجازه بدهد که افراد وارد بشوند.»

چند بار رای‌گیری می‌شود؟

به گفته اعضای شورا، فضای جلسات بررسی صلاحیت داوطلبان، کاملاً جدی است و حتی ممکن است در برخی پرونده‌ها اختلاف نظر باشد اما «آن چیزی که تمام‌کننده است، رای‌گیری می‌باشد.» اما همیشه اینطور نیست و با توصیه دبیر شورای نگهبان، حتی پس از رای‌گیری، رای‌گیری مجدد و شاید سه باره نیز انجام پذیرد. به عنوان نمونه، در جریان احراز صلاحیت داوطلبان ریاست جمهوری یازدهم، با وساطت آیت‌الله جنتی، رای‌گیری مجدد انجام پذیرفته است: «برخی نامزدها گاهی رای‌شان به شش می‌رسد ليک رای دیگر می‌خواهند که صلاحیت‌شان احراز شود… دبیر شورای نگهبان گفت من هم شناخت دارم از اینها، می‌دانم که می‌توانند مفید باشند و با یکی دو نفر صحبت کردند که رای نداشتند، آنها هم آمدند رای مثبت خودشان را اعلام کردند… یکی آقای روحانی که ابتدا پنج رای داشتند و بعد روی شش رای ثابت ماندند، آقای جنتی رایزنی کردند و آقای دکتر عارف که پنج رای داشتند. آقای جنتی گفتند من ایشان را می‌شناسم از قدیم، انسان متدینی هستند اگر تمایل دارید به ایشان رای دهید.»

معلوم است چه کسانی تأیید می‌شوند؟

شورای نگهبان همواره این گمانه که تعداد کاندیداها از ابتدا مشخص است یا سقف تأیید صلاحیت شده‌ها مشخص است را رد کرده است: «تعداد

نامزدها را از قبل مشخص نمی‌کنیم و چنین چیزی امکان‌پذیر هم نیست. صلاحیت تک‌تک افراد بررسی می‌شود و سپس مشخص می‌شود که چه تعداد افراد برخوردار از اوصاف قانونی هستند.» در انتخابات سال ۱۳۹۲، برخی فقهای شورای نگهبان با نگاه کردن به لیست داوطلبان، اعلام کرده بودند «شاید این ۷ یا ۸ نفر» مناسب باشند. در نهایت نیز در آن انتخابات، شورای نگهبان صلاحیت ۸ نفر را تأیید کرد. سخنگوی شورا در پاسخ به این سوال که شورا در تأیید صلاحیت‌ها مضمفی ندارد؟ گفت: «واقعاً نداریم. تعدادی که در دوره‌های مختلف بوده را مقایسه کنید. هیچ‌وقت یک عدد ثابتی نبوده…» در انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۳، شورای نگهبان صلاحیت ۶ داوطلب را احراز کرد. در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۴۰۰ هم این شورا صلاحیت ۷ نفر را تأیید کرده است. در انتخابات سال ۱۳۹۲ هم تعداد تأیید صلاحیت شده‌ها، ۶ نفر است. تنها در انتخابات سال ۱۳۹۲، صلاحیت ۸ نفر تأیید شد.

چرا داوطلبی یک بار تأیید می‌شود و بار بعدی نه؟

یکی از پرسش‌های اصلی درباره فرآیند احراز صلاحیت در شورای نگهبان، تأیید یک کاندیدا در برهه‌ای و رد آن در برهه‌ای دیگر است. البته برعکس این اتفاق در دوره فعلی نیز اتفاق افتاده است. در این دوره، شورا صلاحیت مسعود پزشکیان را درحالی احراز کرد که ۳ سال قبل، این صلاحیت را برای او احراز نکرده بود. شورای نگهبان این موضوع را بسیار عادی می‌داند: «بارها گفته‌ایم که صلاحیت افراد را در هر دوره‌ای و در هر انتخاباتی بررسی می‌کنیم.» وی خاطرنشان کرد: «ممکن است ابهامی نسبت به فرد وجود داشته که با به دست آمدن اطلاعات جدید، آن ابهام برطرف شده باشد.» اما در کنار این، یک عامل تعیین‌کننده، اعضای شورای نگهبان هستند. «برخی از اعضای شورای نگهبان در مقطعی عضویت بودند فردی صلاحیت دارد و در مقطعی دیگر صلاحیت لازم را برای آن فرد قائل نبودند و نمی‌شود جلوی این موضوع را گرفت چون اعضای شورای نگهبان تغییر می‌کنند و ممکن است افراد جدید اظهارنظرات جدیدی هم داشته باشند.»

ماجرای یک مراجعه پر دردسر

در شورای نگهبان پس از مطالعه پرونده داوطلبان، اگر اعضا سوالی داشته باشند، این سوال را از کارشناسان یا مجامعی که گزارش دادند، می‌پرسند. بعضاً اگر لازم باشد- مانند این دوره از انتخابات- نامزدها را دعوت کرده و از آنها سوالاتی می‌شود.» گاهی نیز پیش می‌آید که «روایتی قوا و وزرا و سایر مسئولان» یا به درخواست خودشان یا در صورت نیاز به درخواست شورا برای ادای توضیحات به جلسه دعوت می‌شوند. در زمان بررسی صلاحیت کاندیداهای انتخابات ریاست جمهوری یازدهم، حیدر مصلحی وزیر اطلاعات وقت به شورای نگهبان می‌رود. مصلحی خرداد ۱۴۰۰، سال‌ها بعد از درگذشت هاشمی، در گفت‌وگوی تصویری محتوای آن جلسه را افشا کرد و گفت در جلسه شورای نگهبان گفته هاشمی رفسنجانی را برنده انتخابات پیش‌بینی کرده و با پرسش‌مردن «هزینه‌ها و فواید، تأیید یا رد صلاحیت او استدلال کرده که رد صلاحیت او به نفع نظام مصلحت آن است؛ «فقه‌ا و حقوقدان‌های شورای نگهبان هر چه در ذهن‌شان گذشتند که یک آن قلمی به مجموعه من بیاورند که مثلاً اینجایش قابل قبول نیست؛ نتوانستند… آیت‌الله مومن، و هاشمی شاهرودی و یزیدی… همه‌شان گفتند هیچ جایی برای ما نمانده که بتوانیم رأی قلت بیاوریم.» مصلحی در ادامه ادعا می‌کند تنها یک عضو حقوقدان شورای نگهبان به سوابق و جایگاه هاشمی رفسنجانی اشاره کرده اما مصلحی در پاسخ گفته «خیلی گنده‌گنده‌ها فضای این نظام شدند. من نظام را می‌گویم و به شخص کاری ندارم. و بعد هم آقایان تصمیم گرفتند.»

درباره حضور مصلحی در شورا و حتی محتوای صحبت‌های او، از سوی اعضای شورای نگهبان روایت‌هایی تقریباً متفاوت منتشر شده است. اولی متعلق به عباسعلی کدخدایی در سال ۱۳۹۲ است. او گفته «آن موقع گفتند شب باید وزیر اطلاعات بیاید توضیح بدهد، اگر مطلبی هست، وزیر اطلاعات آمد یک توضیحات کلی داد.» اما سیامک ره‌پیک خرداد ۱۴۰۰ گفت که این مصلحی بوده که خواستار حضور در جلسه شده است: «به دلیل تقاضای وزیر وقت و ضرورت احترام به این تقاضا نظرات وی استماع شد.» کدخدایی می‌گوید در آن جلسه وزیر اطلاعات «اصلا نسبت به هاشمی حرف نزدند نسبت به مباحث و حوادث پیرامونی و تحلیل اوضاع و احوال کشور و بین‌المللی صحبت کرد.» ره‌پیک در مقابل تلویحا تأیید کرده که هاشمی موضوع بحث بوده است: «شورای نگهبان اطلاعات کافی برای تصمیم‌گیری درخصوص موضوع داشت و نیاز به حضور ایشان نمی‌دید.» کدخدایی در ۲۴ خرداد ۱۴۰۰ یعنی پس از گفت‌وگوی مصلحی درباره این جلسه، در توییتی مجدد طرح چنین مطالبی از سوی مصلحی را تکذیب کرد و نوشت «نسبت به دیگر مطالب کلی ایشان نیز به شدت اعتراض شد و اعضا آن را قبول نداشتند. نمی‌خواهم برخورد آقایان را در جلسه با ایشان بگویم.» یک روز بعد در ۲۵ خرداد، آیت‌الله سیدمحمدرضا مدرسی یزیدی، عضو فقهای شورای نگهبان، روایتی از این جلسه را اعلام کرد که متفاوت از روایت کدخدایی بود: «بنای شورای نگهبان در چنین جلساتی این است که فقط حرف‌های آنها را گوش کرده و در صورت وجود ابهام احتمالی از آنها استفسار می‌کنند تا مراد‌شان معلوم شود و هرگز با آنها مناقشه نمی‌کنند که قلت و ان قلتی وجود داشته باشد… بنای شورای نگهبان هیچ زمان مناقشه با آنها نبوده است.»

اختلاف نظر‌ها گاهی جدی می‌شود

در جلسات شورای نگهبان، گاهی حتی در صحت برخی اسناد تشکیک می‌شود. شاید عضوی از شورا این سند را قبول کند اما عضو دیگر قبول نکند و بگوید «از نظر او این سند مخدوش است.» همین باعث می‌شود رای یک عضو منفی باشد و عضو دیگر نه. گاهی نیز ممکن است اختلاف‌نظرها درباره یک پرونده بسیار بالا بگیرد؛ اتفاقی که در سال ۱۴۰۰ افتاد و پس از آن صادق آملی‌لاریجانی پس از نزدیک به ۲۰ سال، از عضویت در شورا استعفا کرد. کمی پس از انتشار نهایی نامزدهای انتخابات ۱۴۰۰، لاریجانی در رشته توییتی، تصمیمات شورا «چه در تأیید صلاحیت‌ها و چه در عدم احراز صلاحیت‌ها را «غیرقابل دفاع» خواند.

او بدون نام بردن، از مسئولی نوشت: به جای «گزارش‌های محققانه»، «عامدانه چیزی بر آن بیفزایید،!! در متن او آمده بود «از وزارت اطلاعات با قاطعیت تمام مطلبی نقل می‌کنند، حال آنکه با پرسش از معاونت مربوطه در وزارت اطلاعات به صراحت این مطلب تکذیب می‌شود.» او وقتی «با چنین وضعیتی مواجه» می‌شود و استدلال‌هایش را «بی‌تاثیر» می‌بیند، آیه ۱۸ سوره حشر را برای اعضای شورا تلاوت می‌کند: «ای کسانی که ایمان آورده‌اید از (مخالفت) خدا بپرهیزید؛ و هر کس باید بنگرد تا برای فرمایش چه چیز از پیش فرستاده؛ و از خدا بپرهیزید که خداوند از آنچه انجام می‌دهید آگاه است!»

با وجود حضور صادق لاریجانی در شورای نگهبان، صلاحیت علی لاریجانی احراز نشد. چند روز بعد رهبر معظم انقلاب در سالروز عروج ملکوتی امام خمینی (ره)، درباره احراز صلاحیت‌ها اظهارنظر کردند و گفتند: «به‌عضی از افرادی که صلاحیت‌شان احراز نشد، ظلم و جفا شد و به آنها با خانواده‌هایشان که خانواده‌های محترم و عقیقی بودند، نسبت‌های خلاف واقع داده شد که بعداً ثابت شد آن گزارش‌ها غلط و خلاف است.»

پی‌نوشت

- ↑ اصل ۱۱۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: پس از مقام رهبری رئیس جمهور عالی‌ترین مقام رسمی کشور است و مسئولیت اجرای قانون اساسی و تنظیم روابط قوای سه‌گانه و ریاست قوه مجریه را جز در اموری که مستقیماً به رهبری مربوط می‌شود، برعهده دارد.
- ↑ اصل ۱۱۵ قانون اساسی مقرر می‌دارد: «رئیس جمهور باید از میان رجال مذهبی و سیاسی که واجد شرایط زیر باشند انتخاب گردد: ایرانی الاصل، تابع ایران، مدیر و مدبر، دارای حسن سابقه و امانت و تقوی، مومن و معتقد به مبانی جمهوری اسلامی ایران و مذهب رسمی کشور.»
- ↑ سیامک ره‌پیک قائم مقام دبیر شورای نگهبان در گفت‌وگو با برنامه تلویزیونی «صف اول» (۲۰۲۰، ۱۴۰۳)
- ↑ هادی طحان نظیف سخنگوی شورای نگهبان در برنامه تلویزیونی «زمانه» شبکه دو سیما (۲۰۱۹، ۱۴۰۳)
- ↑ سیامک ره‌پیک، همان
- ↑ کاندیداهای ریاست جمهوری را چه کسانی تأیید می‌کنند- خبرگزاری مهر (۲۰۲۸، ۱۳۹۷)
- ↑ سیامک ره‌پیک، همان
- ↑ هادی طحان نظیف، همان
- ↑ سیامک ره‌پیک، همان
- ↑ هادی طحان نظیف، همان
- ↑ هادی طحان نظیف، همان
- ↑ عباسعلی کدخدایی در گفت‌وگو با فارس: اصل بر «احراز صلاحیت» است نه «احراز عدم صلاحیت»- (۲۰۰۸، ۱۳۹۰)
- ↑ عباسعلی کدخدایی در گفت‌وگو با شبکه تلویزیونی پرس. تی.وی (۱۱ خرداد ۱۴۰۰)
- ↑ عباسعلی کدخدایی در گفت‌وگوی مشروح با سایت جهان نیوز (۲۰۲۱، ۱۳۹۷)
- ↑ طحان نظیف، همان
- ↑ عباسعلی کدخدایی در گفت‌وگو با روزنامه شرق: «تأیید صلاحیت روحانی و عارف با وساطت جنتی» (۲۰۰۵، ۱۳۹۲)
- ↑ طحان نظیف، همان
- ↑ عباسعلی کدخدایی، همان
- ↑ گفت‌وگوی هادی طحان نظیف سخنگوی شورای نگهبان با برنامه بدون تعارف- قسمت ۳۷۶
- ↑ طحان نظیف، همان
- ↑ عباسعلی کدخدایی در گفت‌وگو با فارس: «اصل بر «احراز صلاحیت» است نه «احراز عدم صلاحیت»- (۲۰۰۸، ۱۳۹۰)
- ↑ عباسعلی کدخدایی در گفت‌وگو با شبکه تلویزیونی پرس. تی. وی (۱۱ خرداد ۱۴۰۰)
- ↑ «توضیحات آقای مصلحی تأثیری در مبانی تصمیم‌گیری شورانداشت»- سیامک ره‌پیک در گفت‌وگو با ایسنا (۲۰۲۵، ۱۴۰۰)
- ↑ عباسعلی کدخدایی در گفت‌وگو با روزنامه شرق: «تأیید صلاحیت روحانی و عارف با وساطت جنتی» (۲۰۰۵، ۱۳۹۲)
- ↑ سیامک ره‌پیک، همان
- ↑ عباسعلی کدخدایی، همان

انتساب مزیت‌های دولت رئیسی به برخی نامزدها و حمله همزمان به چالش‌های ۳ سال اخیر در غیاب نماینده واقعی دولت سیزدهم جوانمردانه نیست

ریاکاری با میراث رئیسی ممنوع

همه این تعابیر و تعاریف اهمیت صیانت از این سرمایه‌نمادین را واگویی می‌کند. اما در انتخابات پیش‌رو بعضاً دیده می‌شود افرادی که اتفاقاً در گذشته به‌نوعی در رقابت با آقای رئیسی بودند، تلاش می‌کنند خود را ادامه‌دهنده و جایگزین او یازنمایی کنند. اساساً کاراکترهایی که «سرمایه‌ساز اجتماعی» هستند و در موقعیت اجتماعی وسیعی ظهور می‌کنند، معمولاً مجموعه‌ای از تجربه‌ها، گفتارها، کنش‌ها، رفتارها، شمایل‌ها و… هستند که موجودیت تقریباً منحصربه‌فردی دارند. این موجودیت قابل تقلیل و تحویل یا انتقال کامل به افراد دیگر، حداقل با نشان دادن عکس هم‌راهی و ملازمتی و هزینه کردن از او نیست. افراد اگر هم می‌خواهند نشان دهند این‌همانی شخصیت او هستند باید آن ویژگی‌های شخصیتی مثل خستگی‌ناپذیری، مردمی

بودن، اخلاق مدار بودن را از خود نشان دهند که در پی آن مردم به این نتیجه برسند. حالا این روزها وقتی برخی کنش‌های انتخاباتی را می‌بینیم بیشتر دل‌مان برای رئیسی عزیز می‌سوزد. تخریب میراث رئیسی سه وجه مهم دارد. اول اینکه: با فرآیندها و روندها و افرادی در انتخابات رویه‌رو هستیم که تلاش می‌کنند حال که او در ظاهر میان ما نیست یک به یک اتفاقات مثبت دلش را از آن خود کنند، این رویکرد آنقدر ناجوانمردانه و غیراخلاقی است که نیاز به شرح و توضیح بیشتر ندارد، این مدل مصداقه پژوهشگران را یاد چند چهره سیاسی می‌اندازد که داستانش انقلاب اسلامی را به‌گونه‌ای روایت می‌کردند که گویی امام را‌حل هر تصمیم درستی گرفته است پای مشورت آنها در میان بوده، بعدها البته

۲